

Jaarverslag Stichting LOWI 2022

Verslag van Stichting LOWI over het jaar 2022

Amsterdam, juni 2023

Landelijk Orgaan Wetenschappelijke Integriteit (LOWI)

Postbus 19121, 1000 GC Amsterdam

T 020 – 551 07 19

secretariaat@lowi.nl

www.lowi.nl

© Illustratie voorblad:

Pronken met andermans veren (kleurets) / The crow in borrowed feathers (colour etching), J.W.M. van der Meer, 2014

Inleiding

Stichting LOWI is de bestuurder van de adviescommissie Landelijk Orgaan Wetenschappelijke Integriteit (adviescommissie LOWI) en tevens werkgever van het secretariaat van de commissie. In dit jaarverslag geeft Stichting LOWI een beeld van de bestuurlijke werkzaamheden van het afgelopen jaar en de aanwending van financiële middelen.

Bestuur

Het bestuur van Stichting LOWI bestond in 2022 uit:

- prof. dr. Judith van Erp, voorzitter¹
- prof. dr. Inez de Beaufort, secretaris
- prof. dr. Peter Hagoort, penningmeester

Financiële middelen

Kosten	Begroot 2022	Realisatie 2022
Totaal	455.400	429.752

Bron: dit overzicht komt uit de concept jaarrekening 2022 van Stichting LOWI. Deze jaarrekening is op het moment van verschijnen van dit jaarverslag nog niet definitief vastgesteld.

De financiële middelen zijn grotendeels aangewend voor verrichte arbeid, huisvesting, dienstverlening op het gebied van ICT en P&O en uitkering van vacatiegelden. Een gedeelte van de financiële middelen in de orde van grootte van € 48.340,- is verder aangewend voor het externe belevingsonderzoek naar de LOWI-procedure dat in opdracht van Stichting LOWI is verricht. Dit is geen jaarlijks terugkerende post, waardoor de begroting en realisatie voor 2022 hoger uitvalt dan in 2021 het geval was en in 2023 het geval zal zijn. De bedoeling is wel om periodiek (eens per 7 jaar) dergelijk onderzoek te laten verrichten in het kader van kwaliteitsborging.

¹ Tevens lid van de adviescommissie LOWI (uitfaseringsregeling)

Bestuurlijke werkzaamheden

In 2022 heeft het stichtingsbestuur zich naast de gebruikelijke bestuurlijke werkzaamheden met twee grote onderwerpen beziggehouden. Het eerste is het proces dat heeft geleid tot opdrachtverstrekking aan Pro Facto in september 2022 om belevingsonderzoek te verrichten naar de LOWI-procedure. Het tweede is dat het stichtingsbestuur richting haar oprichters de wens uitgesproken heeft om verder te verzelfstandigen.

Belevingsonderzoek

Stichting LOWI heeft besloten om extern onderzoek te laten verrichten naar de LOWI-procedure. Reflectie van buiten kan voor de kwaliteitsborging van grote meerwaarde zijn naast de reeds bestaande kwaliteitsinstrumenten van benoemingseisen en ontslagmogelijkheid van LOWI-leden in combinatie met de in de statuten genoemde benoemingseisen, de Raad van Advies, de klachtenregeling en incidentele gesprekken met rectoren. De stichting wenst met name reflectie van buiten te organiseren over de perceptie van de LOWI-procedure en over de bruikbaarheid van de LOWI-adviezen.

Het gaat stichting LOWI erom hoe de primaire en secundaire gebruikers de kwaliteit van de LOWI-advisering op deze twee aspecten beoordelen en wat zij zien aan verbeterpunten. Primaire gebruikers zijn Verzoekers, Betrokkenen en Besturen. Secundaire gebruikers zijn CWI's en hun stafmedewerkers, en functionarissen wetenschappelijke integriteit, die in hun dagelijks werk normen van wetenschappelijke integriteit toepassen en zich hierbij laten informeren door LOWI-adviezen.

Om het onderzoek uit te laten voeren heeft stichting LOWI in juni 2022 offerte gevraagd aan drie uitvoerende partijen. Deze drie partijen waren geselecteerd op basis van een of meer van de volgende eigenschappen: gezaghebbende reputatie, kennis van wetenschappelijke integriteitsprocedures en ervaring met perceptie-onderzoek/kwalitatief onderzoek onder gebruikers van klachtenprocedures en alsmede de doorwerking van klachtenprocedures in beleid.

Dit heeft geleid tot twee uitgebrachte offertes. Na beoordeling van de offertes op basis van kwaliteit van het voorstel en de expertise van het onderzoeksteam en prijs, is de opdracht begin september 2022 aan Pro Facto gegund. De stichting heeft voorafgaand aan de gunning eerst diens Raad van Advies geconsulteerd.

Voor begeleiding van het onderzoek heeft het stichtingsbestuur een begeleidingscommissie ingesteld bestaande uit een voormalig lid van de adviescommissie LOWI, een lid van de Raad van Advies van het LOWI, een lid van de Jonge Akademie en een externe deskundige vanuit de bij het LOWI aangesloten instellingen. Het stichtingsbestuur heeft zelf geen zitting in de begeleidingscommissie.

Op het moment van het verschijnen van dit jaarverslag, is het definitieve rapport van Pro Facto nog niet opgeleverd. Dat verwachten we medio juni 2023. Het onderzoek is openbaar en zal

worden gepubliceerd op de website van het LOWI. De uitkomsten van het onderzoek zullen binnen het LOWI worden gebruikt voor reflectie op de gehanteerde procedures en advisering, en waar nodig en mogelijk tot aanpassingen leiden. De adviescommissie LOWI zal een openbare reactie formuleren op het onderzoek. Het stichtingsbestuur wacht ondertussen met interesse de oplevering van het rapport af.

Wens tot verdere verzelfstandiging

In november van dit verslagjaar heeft stichting LOWI bij haar oprichters aangegeven dat zij verder wenst te verzelfstandigen. De dialoog hierover met KNAW, UNL en NWO zal in 2023 worden voortgezet. Aan de wens tot verdere verzelfstandiging liggen verschillende redenen ten grondslag. Eén daarvan is dat de oprichters in de huidige organisatiestructuur verregaande bevoegdheden hebben die de andere bij het LOWI aangesloten instellingen niet hebben. Dit is een historisch gegroeide situatie waar het stichtingsbestuur begrip voor heeft, maar die naar haar idee niet langer te rechtvaardigen is.

Overig

Verder heeft het stichtingsbestuur in 2022 de aansluiting van het Nederlands Kanker Instituut (NKI) bij het LOWI begeleid en prof. dr. Klaas Landsman als nieuw lid en opvolger van prof. dr. Jan Hogendijk benoemd in de adviescommissie LOWI per 1 oktober 2022.

Klachten over het LOWI

Stichting LOWI heeft in 2022 drie klachten over de adviescommissie LOWI behandeld.

De eerste klacht was een herhaalde klacht over LOWI-advies 2021-16. De klacht is kennelijk ongegrond verklaard.

De tweede klacht betrof ook een herhaalde klacht, maar dan over een veel oudere zaak uit 2017. Deze klacht is ook kennelijk ongegrond verklaard.

Met de derde klacht werd geklaagd over LOWI-advies 2022-09. Het stichtingsbestuur, met uitzondering van de voorzitter die zich voor de behandeling van deze klacht had teruggetrokken omdat zij tevens zitting heeft in de adviescommissie LOWI, heeft de klacht na een eerste inhoudelijke beoordeling kennelijk ongegrond verklaard. De klacht kwam er kort gezegd op neer dat het LOWI ten onrechte geen expert had ingeschakeld om te onderzoeken of er sprake was van een belangenverstrengeling die klager vermoedde. Het stichtingsbestuur overwoog hierover dat: “[d]e adviescommissie [...] geen onderzoeksbureau [is] met bevoegdheden om dergelijk feitenonderzoek te verrichten of te laten verrichten. De adviescommissie kan weliswaar deskundigen raadplegen, maar die mogelijkheid is niet bedoeld voor rechercheachtige werkzaamheden. Verder is het bestuur van oordeel dat de klacht [...] sterk aanleunt tegen een klacht over de inhoud van het advies inzake 2022-09. Daarover kan het stichtingsbestuur niet oordelen; het stichtingsbestuur gaat niet op de stoel van de adviescommissie zitten.”

Tot slot

Stichting LOWI streeft ernaar om het Nederlandse landschap van wetenschapsbeoefening zo volledig mogelijk te dekken. Het stichtingsbestuur is dan ook blij met de meest recente aansluiting van NKI. Volledige dekking komt zo steeds dichterbij.